

C SALÁDI KÉP III.

Szöveg: Zorándy Sára

Fotó: Sipos Dániel

SZEREPLŐK: Uri Gotlibovitch (36) és Tóth Rita (28)

Az interjú angolul készült.

A HELYSZÍN: egy Nádor utcai sarokház negyedik emeletén saroklakás: egész nap világos, kellemes, még erkély is van, 80 nm, 150e/h + rezszi, ezért viszont a tulajdonos légkondit is bera-
katott Urinak. Alig több mint egy féltéve költöztek ide, azelőtt a *Hummuubar* fölött laktak, nem azzal volt a gond: Uri egyébként is mindig ott van az étteremben, mindegy, hogy most egy utcával arrébb lakik. Az a lakás galériás volt, és most, hogy tervezik a gyereket, úgy vélték, jobb lesz egy egyszintes lakásba költözni, hogy Ritának nagy pocakkal ne kelljen majd ott fel-alá lépcsőznie. Még nem lakták be igazán, az ágy ott volt, vettek kényelmes kanapét, mást még nem nagyon. A nappaliban egy nagy tévé, dohányzóasztal, egy állólámpa, kész. A konyha nagy, igényesen felújítva, ez igaz a lakás többi terére is.

JACKY: Nem tudni, milyen fajta, alacsony, robusztus, barátságos fejű kutya. Orvostanhallgató barátok kérdezték egy nap, hogy nem venne-e át, hazamennek Izraelbe, nem tudják magukkal vinni. Uri vállat vont, miért ne („Izraelben is van két kutyám, bírom a kutyákat”), azóta nagyon megszerette, Rita is imádja. Jacky két nyelvű kutya, azt hogy 'gyere ide', vagy 'menj ki' héberül is, magyarul is kiválóan érti, bár nem mindig hallgat rájuk.

CSALÁD: Minden családtagról legalább egy képet találni egy üzenőtáblán a nappaliban, és persze Ritáról. Édesanyja zongoratanár, édesapja repülőgépmérnök „Teljesen normális gyerekkorom volt, jó családban.” Iker-öccsei zenészek: az egyik hegedűs Izraelben, a másik csellista, ő a barcelónai filharmonikusokban játszik. Van egy kis húga is. Anyai ágon lengyel származásúak, de az a része Lengyelországnak most már Ukrajnához tartozik, apai ágon is lengyelek. Mind a négy nagyszülő holokauszt-túlélő, az apai nagyszülők már meghaltak rég, az anyai nagypapa kicsit több mint fél éve hunyt el („Nagyon nehéz volt ez nekem”), most már csak a nagymama maradt. („Remélem jó sokáig él még!”)

A MÚLT: Az anyai nagyszülei állandóan a holokausztról beszéltek, többször vissza is mentek Ukrajnába, a faluba, ahonnan származtak. Uri még nem járt ott, de el akar menni. Uri nem bánta a történeteket („Szeretem a történelmet, sokat

lehet belőle tanulni.”) Izraelben a tévében szinte állandóan téma, akkor is állandóan hallani róla, ha nincs közvetlen családi tapasztalat. A nagyszülők mindig borzasztó szomorúak lettek, amikor ilyen tévéműsort láttak.

SAJTGYÁR: Az iskola sosem érdekelte különösebben Urit, de az üzlethez értett. Tizenhat évesen nem folytatta a tanulást, unta. Mindenféle munkát vállalt: kertészkedett, építésen tevékenykedett, a legkomolyabbnak még a sofőrködés számított, amit egy sajtgyárnak végzett. Tizenkilenc évesen már az első boltját nyitotta. Ra-ananában volt már mindene: számítógépes cége, babzsák-bútor boltja. Elég jól ment a sora. Katonaszolgálatba nem kellett mennie: „Hülye gyerek voltam, nem fejeztem be a sulit sem, a beszélgetések után mondták, nem kell jönnöd, nem álltam neki veszekdeni...” Végül huszonhat éves korában meghallgatta anyja jótanácsát, és elment egyetemre, egy esszén kívül mindent megcsinált az MBA-hez, de hirtelen gyökeresen megváltozott az élete.

TUMOR: Amikor harminc éves volt, egy nap úgy ébredt, hogy a jobb fülével nem hall jól. („Olyan volt, mint amikor víz marad a füledben, és csak nem jön ki.”) Találtak egy tumort az agyában. Édesanyjával minden lehetőségnek utánanézték, és egyértelművé vált, hogy Németországba kell menniük, Hannoverbe. Ott van az az egy orvos az egész világon, aki úgy tudja eltávolítani a tumort, hogy Uri ugyanolyan marad. Ugyanis olyan helyen volt, hogy egy apró hiba, és megbénul az arca, vagy ki tudja. Úgyhogy eladott mindent. („Nem tudhattam, hogy jövök ki az egészségből, biztos, ami biztos.”)

FÜHRER RABBI: Uri kikérte egy ismert rabbi véleményét is: Führer Rabbi („Igen, mint a Führer, na, ő megmondta, hogy az én tumoromhoz ki ért a legjobban.”) Minden út Németországba vezetett. Egy idősebb perzsa agysebész látta el egy agyformájú magánklinikán. „Olyan mint egy ötcsillagos szálloda.” Uri nem tartott a haláltól, attól már inkább, hogy fogyatékosan ébred, ugyanakkor bízott Istenben. Minden tökéletesen ment.

BUDAPEST: Amikor Németországban volt, az akkori legjobb barátja megházasodott, és a nászút egy szakaszát Pesten töltötte a bátyjával. Amikor Uri felépült, meglátogatta őket. Teljesen szabad volt: meggyógyult, és semmi sem kötötte

le Izraelben. Amikor a barátja elmondta, milyen új befektetési tervei vannak, Uri benne volt. 2003 végén költözött Pestre. Két évvel később egyértelművé vált, hogy nem úgy működik minden, ahogy ezt egyesek állították. („Az összes pénzt elveszítettük.”) Volt egy olyan időszak, amikor a mindennapokhoz sem tudta, honnan szedje elő az alapokat. Dönthetett: hazamegy lógó orral, vagy gyorsan kitalál valami mást. („Semmi kedvem nem volt úgy hazamenni, hogy bevalljam, gazdagon távoztam, de most üres kézzel jöttem haza.”)

HUMMUSBAR: Már Izraelben kitalálta, jó lenne csinálni valami kajáldát („Egy kicsi helyet, ahol csak egyfajta dolgot lehet kapni, de az viszont csúcs.”). Végül nem kint lépte meg ezt, hanem itt: egy üzlettárral megnyitották a Kertész utcai *Hummusbar*-t. Az üzlettárs két hónap után kilépett. Fél évig semmi sem történt, Uri nagyon hülyén érezte magát. („Mindent a két kezemmel csináltam, már nem is tudom, hogy.”) Utána valahogy beindult, működött, olyannyira, hogy beindította a másodikat, aztán a harmadikat. Talán még nyit párat, aztán eladja együtt az egészet, még nem tudja, de visszavágyik Izraelbe.

A VENDÉGLÁTÓS: Uri szereti ezt a feladatot, nem tekinti szerepnek. Tudja, hogy más, amikor otthon van, és amikor vendéglátós, de nem hamis ez neki: ez a munka része. „Dumálok mindenkivel, viccelődök, fontos, hogy mindenki jól érezze magát.” Mindig érzi, hogy kinek esik jól, ha vált vele pár szót, és kinek nem, ez csak odafigyelés kérdése.

RITÁRÓL: Másfél éve találkoztak, egy régi üzlettárs mutatta be, akkor éppen nekik dolgozott. Tulajdonképpen azonnal tetszett Urinak, telefonszámot cseréltek. Pár nappal később elvitte inni valamit, és szépen lassan kialakult köztük valami. Uri szereti Rita műveltségét is: tanult művészettörténetet, nyelveket. „Nagyon nyugodt vagyok a társaságában, jól vagyok. Voltam már néhány kapcsolatban, de senkivel nem éreztem ilyen jól magam, egyszerűen mellette akarok lenni.”

ESKÜVŐ: Március 18-án kötöttek házasságot az önkormányzaton, a *chupa*-sat majd kint Izraelben, amikor kiköltöznek, még van idő. Akárhogyis, erre is eljöttek Uri szülei és testvérei, sőt, a nagymama is. Ahogy édesapja fogalmazott: több esküvő egy párnak, több öröm egy párnak. Urinak fontos, hogy legyen zsidó esküvő is. „Az egyik öcsém egy nem-zsidó lányt vett el Spa-

nyországon, a másik egy zsidó lányt nem-zsidó házassági szertartással Csehországon, az egész család nem-vallásos. Úgy érzem, nekem ez a dolgom.” A mostanit nem bonyolították túl, a hivatalos rész után volt egy kellemes vacsora a két család részére, utána pedig, természetesen a *Hummusbar*-ban, egy buli barátoknak. („Mindenkinek jól berúgott, így kell ezt csinálni.”) Köves Shlomo rabbi benézett öt percre, hogy gratuláljon, aztán tovább is lépett.

VALLÁS: Uri minden reggel imádkozik, felrakja a *tfilin*-t, de csak mióta ideköltözött. Most már Izraelben is tartja. Kamaszkorában bentlakós iskolába járt, a szülei féltették: rossz körökben mozgott, butaságokat csinált. Azt remélték, hogy ha beadják valahova, akkor kikerül ebből az egészből. Ott volt amolyan mentor-féle, egy jemeni férfi, tíz évvel idősebb Urinál, később rabbi lett belőle. Olyan rabbi, akihez sorban álltak az emberek. („Te, olyan bölcs, elképesztő!”) Azt javasolta Urinak, egy dolgot tartson csak be a vallásból, de azt tartsa rendesen. Döntse el ő, mi lesz az, de azt az egyet vegye komolyan.

KÓSER: Nem könnyű. „Sokféle ételt szeretek, például a Pick szalámit is.”

PROBLÉMÁK ÉS MEGOLDÁSOK: Uri úgy látja, az izraeliek nagyon másképp oldják meg a problémákat, mint a magyarok, és a magyar zsidók is másképp gondolkodnak. Más az itteni munkaerő, másképp gondolkodnak: „Többet kell irányítani az embereket, kevésbé önállóak.” Nem akar negatívnak tűnni, de ezek a kulturális különbségek időnként zavarják. Mint akár az alkoholisták nagy száma: ez Izraelben más. („Itt sokan elisszák az életüket.”) Néha úgy érzi, ott ragadtak jó páran a kommunizmus és a kapitalizmus között, és még nem döntöttek el, merre mennének, de ez lehet, hogy csak idő kérdése. Közben szereti Budapestet: „Szép, régi város, és rengeteg a szép lány.” Egyébként nem a lányok miatt jött ide, és nem volt annyira csajozós soha. Hiányzik neki az a fajta közvetlen nyitottság, ami jellemző az izraeliekre: bármit lehet kérdezni bárkitől, mindenki mindig tudni is akar mindent, és el is mondják a véleményüket.

HAVEROK ÉS BARÁTOK: Sok haverja van Pesten, de közeli barátja csak Izraelben. Héberül pont fordítva vannak a szavak: a *chaver* az igaz barát, a *jadid* pedig a haver. „Rita igaz barát, de rá azért nem úgy gondolok.” Ezzel meg is ér-

CSALÁDI KÉP III.

kezik Rita: rengeteg dolga volt, hamarabb nem tudott jönni. Este tíz elmúlt. Rita: „Mindjárt csinállok egy tésztát salátával!”

NEMZETI ÜNNEP: Uri nem szokta bezárni az éttermet nemzeti ünnepek alkalmából, és sose volt semmi zűr, pedig kettő is igen közel van a tűzhöz. Ezen kívül sem nagyon foglalkozik a politikával. Van egy-két üzletileg igen sikeres haverja, ők néha mondanak neki ezt-azt, hogy mire érdemes figyelni, ha valami zajlik, biztos elmondják neki. „Minden ajtón *mezuzah* van, és közben már láttam kopaszt is az éttermekben, de ki tudja, hogy csak nincs hajuk, vagy ezzel üzennek is?”

Rita csatlakozik, Jacky odaheveredik mellé. Uriról: „Az fogott meg benne, hogy önmagam lehetek mellette, olyan amilyen tényleg vagyok, szerepjátszás nélkül.” Rita azt is nagyon szeretete, hogy Uri figyelmes: vitt be neki ebédet a munkahelyére (fordítóként dolgozott egy nemzetközi cégnél, most átmenetileg nem dolgozik: esküvő, nászút), hazakísérte, mindig megkérdezte, hogy van. „Szeretem azt az embert akivé mellette váltam.”

A HÁZASSÁGRÓL: Rita szerint nem változott semmi, „csak van egy új gyűrűm, és lett egy új kávéfőzőnk”. De azért mindketten vigyorognak. Urit egyébként azonnal elfogadta a család. Rita anyja ugyan nem beszél angolul, de Uri beszél pár szót magyarul (Rita: „Előfordul, hogy magyart fordítok magyarra.”), Rita húga szerint gyűjteni kellene Uri szóalkotásait.

IZRAEL: Uri pár havonta jár, pár hétre, feltöltődni („Ez az országom”). Rita is nagyon szereti Izraelt, a napsütést, az emberek temperamentumát, a friss zöldségeket, gyümölcsöket, a tengert. Rita: „Ennek a helynek is megvannak a saját problémái, de az emberek élvezni akarják, és tudják is élvezni az élet minden egyes percét.”

ELÉGEDETTSÉGI INDEX: Uri, rögtön: „Nyolcas. Nézd, boldog életet élek, nagyon klassz csajom van, az egyetlen, ami nem tökéletes, az, hogy még nincsenek gyerekeink. Erre igazán vágyom. És jó lenne már ott tartani, hogy jól élhessek Izraelben, mert visszavágyom.” Rita: „Kilences: én is nagyon szeretnék kisbabát.”